

MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİMDE MODÜLER ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Doç. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ
Fırat Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı
nurigomleksiz@yahoo.com

Pınar ERTEN
Fırat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi
perten80_01@yahoo.com

ÖZET

MEGEP projesi ile kaliteli ve güçlü bir mesleki ve teknik eğitim gerçekleştirmek için modüler öğretim uygulamaları başlatılmıştır. Modüler öğretimin uygulamasında çeşitli güçlüklerle karşılaşmıştır. Bu araştırma ile modüler öğretimin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin öğrenciler tarafından ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla, öğrencilere modüler öğretimde karşılaşılan sorunlara ilişkin yarı yapılandırılmış beş soru yöneltilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Öğrenciler modüllerde görsel unsurların ve modül içi etkinliklerin yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Öğrenciler ayrıca modüllerin öğrencilerin seviyesine uygun olmadığını, okulların donanımının yetersiz olduğunu, modül sonu değerlendirmeler ile gözlem formlarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlara dayanarak, modüllerde görsel öğelere ve uygulamalara daha fazla yer verilmesi gerektiği söylenebilir. Modüllerin tüm boyutlarının yeniden gözden geçirilmesi, öğrenci ve öğretmenlere gerekli bilgilendirmelerin yapılması gerekmektedir. Modüler öğretimin iş sektörüne uygunluğun gözden geçirilmesi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve teknik eğitim, modül, modüler öğretim

PROBLEMS FACED IN IMPLEMENTING MODULAR INSTRUCTION IN VOCATIONAL AND TECHNICAL HIGH SCHOOLS: A QUALITATIVE STUDY

ABSTRACT

Modular instruction has been implemented to realize qualitative and strong vocational and technical education with MEGEP project. Several problems have been faced with the implementation of modular instruction. With this study, we aimed at determining those problems based on students' opinions. For that aim, students were asked five semi-structured questions about the problems in modular instruction. Content analysis was used to analyze the data. The students stressed that modules did not include sufficient visual elements and activities. They also determined that the modules were not suitable for students' levels, physical equipment of the schools were not sufficient, evaluation parts of modules and observation forms were not sufficient. Based on these results, it can be said that modules should be enriched in terms of visual elements and applications. All parts of modules should be revised. Students and teachers should be informed about modules. Modular instruction should be compatible with work sector.

Keywords: Vocational and technical education, module, modular instruction

GİRİŞ

Ülkelerin ekonomileri nitelikli, donanımlı, kaliteli bireylere bağlı olarak değişmekte ve ülkeler, bu bireyler doğrultusunda dünya platformunda söz sahibi olabilmektedirler. Bu yüzden, ülkeler ekonomilerinin ihtiyaç duyduğu nitelikte ve donanımda teknik eleman ihtiyacını karşılayabilecek insan gücünü yetiştirecek, gelişen teknolojiye uyum sağlayacak ya da yeni teknolojiler geliştirebilecek bir mesleki ve teknik eğitim sistemine ihtiyaç duyar.

Bilginin sürekli üretimiyle yeni teknolojik gelişmeler meydana gelmekte ve gelişmeler doğrultusunda çalışma ortamları, biçimleri, donanımları değişmekte ve buna uygun nitelikli bireylerin eğitim yoluyla yetiştirilmesi gerekmektedir.

Sanayi ile okulun uyum ve amaç birliğini sağlayacak eğitimi mesleki eğitim kurumları vermektedir (Binici ve Arı, 2004: 384). Mesleki ve teknik ortaöğretim, öğrencileri genel ortaöğretimin amaçları ile birlikte onları iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak yetiştiren ve yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır (Ulusal Referans Noktası, 2008). Mesleki eğitim kurumları sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikte kaliteli ve rekabet edebilecek bir eğitim vermelidir. Bu eğitim ile piyasaya yükseköğretimden geçişi sağlayacak rekabet ve mesleki yeteneklerin ön planda olması sağlanmalıdır. İstihdamı sağlayacak rekabet ortamı sağlamalıdır (Binici ve Arı, 2004: 386). Böylelikle, mesleki ve teknik eğitim nitelikli insan gücü yetiştirerek istihdam sorununa ve sektörler arası dengenin kurulmasına imkân sağlayacaktır (Kazu ve Demirli, 2002). Eşme (2007) mesleki teknik eğitimin amacını, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yüksek öğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermek olarak belirtmiştir (Akt. Okay, 2009).

Ülkelerin gelişim ve önderliğinde önemli bir payı olan mesleki ve teknik eğitim; bilgi üretimi, kullanımı, paylaşımı ve uygulamaya dönüştürmede önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerdeki mesleki ve teknik eğitim kuruluşlarının, bu süreçlere uyum sağlamaları ve rekabet ortamında gelişmelerini sürdürmeleri için, mesleki ve teknik eğitim alanındaki değişim ve gelişimleri dikkate almaları ve bunlara uygun değişimleri gerçekleştirmek üzere kuruluşlarını yeniden yapılandırmaları gerekmektedir (Özkan, 2009).

Ülke kalkınmasında mesleki ve teknik eğitimin başarısı önemli rol aldığından bilginin üretilmesi ve işlevsel bilginin öğrenilmesiyle yeniliklerin meydana gelmesini sağlamaya yönelik eğitim programlarının tasarımı ve geliştirilmesi gerekmektedir (Kazu ve Demirli, 2003). Ayrıca, EARGED'in hem Türkiye'deki hem de Avrupa Birliği ülkelerindeki mesleki eğitim sistemleri ve yeterlilikler hakkında bilgi alabilmelerini sağlamak amacıyla kurduğu Ulusal Referans Noktası için hazırladığı çalışmada mesleki eğitimin neden yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç duyulduğunu şu şekilde belirtmektedir:

- Ülkelerle rekabet etmek,
- AB ülkeleri arasında gerçekleşen mal ve hizmetin dolaşımında Türk insan gücünün değerini korumak,
- Ekonomi alanında üretimi artırmak,
- Üreten ve satan ülke olmak,
- İş piyasasındaki arz talebi dikkate alan ve hayat boyu öğrenme ilkelerine fırsat veren bir mesleki ve teknik eğitim sistemi geliştirmek,
- Mesleki ve teknik eğitim sisteminin karar alma-uygulama-izleme süreçlerine ulusal ve yerel düzeyde katılımcıları sağlamak (Ulusal Referans Noktası, 2008).

Analiz ve sentez yapma becerilerinden yoksun ezbere dayalı bir öğretim, okulların sanayide kullanılan teknolojileri ve bu teknolojiye uygun araç-gereç ve makineleri atölye ve laboratuvarlara alıp, öğrencilere bunların nasıl çalıştıklarını ve tamir edildiklerini gösterebilecek nitelikte okul ortamlarının uygun olmayışı da mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması gerektiğinin başka nedenleri arasındadır (Sönmez, 2008: 79).

Orta ve yükseköğretimde mesleki eğitim kurumlarına düşük notlara sahip öğrencilerin gelmeleri, yetenekli öğrencilerin mesleki eğitimi hiç düşünmemeleri ve eğitim sisteminden kaynaklanan problemler, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli eleman yokluğu ve vasıfsız mezunların istihdamındaki güçlükler mesleki ve teknik eğitimin sorunlarından biridir (Şahin ve Fındık, 2008: 78).

Mesleki ve teknik öğretime tabii olan bireylere sahip olma, Türkiye'nin kalkınması ve sanayileşmesi, üretimin artması, sektörün verimlilik ve kârlılık esaslarına göre çalıştırılması gibi sebeplerden dolayı mesleki ve teknik eğitim, ekonomi ve daha iyi bir gelecek için araç durumundadır. Mesleki ve teknik öğretim sisteminin amacı ve

görevi ekonomik ve teknolojik gelişmelerin paralelinde nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Bu elemanların eğitimlerinden ve öğretimlerinden memnuniyetleri de dikkate alınarak eğitimin niteliği ve elemanların vasıflarını artırıcı düzenlemelere de yer verilmelidir (Okay, 2009). Mesleki ve teknik eğitim kurumları sektöre nitelikli eleman yetiştirmek amacıyla olduklarından hazırlanacak programlarda sektörün ihtiyaçlarına cevap vermek zorundadır (Utku, 2010: 26). Bu sebeplerden dolayı, iş piyasasının ihtiyaçlarına cevap veren, ilköğretim, genel ortaöğretim ve yükseköğretim sistemleri ile bütünlük içinde, modern, esnek ve kaliteli bir mesleki eğitim sistemi için yeni bir yaklaşım oluşturma çalışmaları başlatılmıştır (Ulusal Referans Noktası, 2008).

Öğrenmeyi öğretilip, öğrenciyi aktif kılan, kalıcı ve etkili öğrenmeyi gerçekleştiren, bireysel bir şekilde ilerlemeyi sağlayan modüler öğretim yöntemi benimsenerek yaşam boyu öğrenme anlayışına göre iş piyasası ihtiyaç analizi ve meslek standartları ile yeterlikleri belirlenerek 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren mesleki ve teknik eğitim kurumlarında 9. sınıfların ortak okutulması ve 10. sınıftan itibaren mesleki alan ve dallara ayrılması sistemi hayata geçirilmeye başlanmıştır (Sönmez, 2008: 82; Türkyılmaz, 2008: 40; Ulusal Referans Noktası, 2008: 22-24). MEGEP kapsamında iş piyasasının ihtiyaç analizi yapıldı; meslek standartları gözden geçirildi; eğitim standartları geliştirildi; modüler öğretim programı hazırlandı; ulusal yeterlilik sistemi oluşturuldu; yaşam boyu öğrenme politikaları oluşturuldu (Uysal, 2009).

Modüler programlama ile öğrenme-öğretme sürecinde, içeriğin belirli analizlere dayandırılarak kendi içinde küçük bütünler olarak düzenlendiği, bireysel öğrenme ve yeterlik gelişimine dayalı bir eğitim ortamı oluşturulur (Kaykı, 2008). Öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin aktif olduğu, farklı programlar arası geçişe olanak veren, esnek olan, teknolojik gelişimlere uyarlanabilen bir programdır (Dursun, 2008: 32; Kaykı, 2008: 5-18; Türkyılmaz, 2008: 42). Mesleki ve genel konuların belli bir hiyerarşi içerisinde birleştirildiği sistemler olan modüler sistemlerde, öğrencinin istediği konuyu, istediği yerde ve kendine uygun bir hızda ve modern iletişim araçları ile öğrenme imkânı sağlanır (Dursun, 2008: 31-32; MEGEP, 2011).

Modüler bir sistem; esneklik, aşamalı ve sistem içerisindeki işlevi, öğrenme hızında farklılık ve önceki çalışmaların dikkate alınması açısından diğer sistemlere göre farklı özellikleri mevcuttur. Ayrıca, öğrencileri motive etmesi ve mesleki uygulamalarla

gerçekçi bağlar kurması da modüler sistemin en önemli özellikleri ve faydalarıdır. Modüler sistem, farklı sistem ve eğitsel yollarda kullanılabilir, öğrenci farklılıklarına uyum gösterecek, sistem içerisinde çeşitli ve tutarlı modüllerle birlikte kullanılabilir bir sistemdir (MEGEP, 2006; MEGEP, 2011). Modüler programlama, eğitimde program ve öğretim materyalleri geliştirmede ve etkinlikleri standartlaştırmada kullanılabilir bir yöntemdir (Semerci, 1995: 48).

Modül, belirli iyi tanımlanmış hedefleri yerine getirmek için öğrencilere yardımcı olmak üzere öğrenme etkinliklerini planlı bir dizinin kendi kendine yeten, bağımsız üniteleri olarak tasarlanmıştır. Modüler Öğretimin ilk amacı, öğrenciye kendi hızında ilerlemesine izin vermektir. Diğer amaçları ise, öğrenciye kendi öğrenme biçimini kendisinin seçmesine izin vermek, herhangi bir ders veya disiplinin konu çeşitliliği arasında seçimi sağlamak, kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanımlamasına izin vermektir. Öğrenciler için işbirliği, geri dönüt, esneklik, uzmanlık, motivasyon, hedefler, geri dönüşüm avantajları sağlarken öğretmenlere dersleri zenginleştirme, ihtiyaç fazlalığından kurtulma, alışıla gelmişlikten kurtulma, memnuniyet, bireysel dikkat, entelektüel meydan okuma, öğrenci katılımı gibi avantajlar sağlar (Goldschmid ve Goldschmid, 1973: 16-18). Modüller, öğrenme hedeflerini, öğretim araç-gereçlerini, öğrenme öğelerini, metin ve görüntü biçimindeki içerik düzenini, öğrenme hedefine ulaşıp ulaşılmadığını kontrol eden değerlendirmeden oluşur (Özbek, 2005: 79). Modül tanıtım, giriş, amaçlar, değerlendirme ve içerik oluşturma temel aşamalarından meydana gelir (Kaykı, 2008: 29-30). Modüllerinin her biri belirli beceri ve bilgiyi kapsar ve giriş, davranışsal amaçlar, gerekli-araç-gereç, donanım, açıklamalar, şekiller, öğrenim etkinlikleri, amaçların gerçekleştirilme düzeyini ölçmeye yardım edecek ölçme araçları, değerlendirme unsurlarından oluşur (Özkan, 2005: 120).

Öğrenme amaçlarına ve içeriklerine sahip olan modül sonunda öğrenciler bir işi temsil eden yeterlikleri kazandıklarını gösteren ve her ülkede geçerliğe sahip bir mesleki yeterlik karnesine sahip olacak ve bu farklı ülkelerde çalışabilme olanağı ve meslek değişimlerinde bireylerin sahip oldukları deneyimleri objektif değerlendirebilme imkanı sağlayacaktır (Kaykı, 2008: 18; Sönmez, 2008: 82-83). Modüler öğretim sisteminde, öğretmen rehber konumunda ve öğrenci bireysel öğrenmeyi aktif bir şekilde gerçekleştirmektedir. Öğretim ortamı da bireysel ve grup halinde çalışmalarını öğrencilerin yapabileceği şekilde düzenlenir (Utku, 2010: 34). Ayrıca bir modül;

hedeflere uygunluk, bilgide kesinlik-güvenirlik-doğruluk, ilgi çekebilme, teknik açıdan yeterlilik, teşvik edicilik, etkililik, öğrenciye uygunluk, kullanılabilirlik, bireysel ve grupsal olarak kullanılabilirlik, bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlarına uygunluk özelliklerini de taşımalıdır (Nazlı, 2010: 49). Öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine göre öğretimi yönlendirir (Özkan, 2005: 118).

Mesleki ve teknik eğitim iş, birey ve eğitimden meydana gelen bir bütündür (Nazlı, 2010: 25). Bu yüzden bir boyutu etkileyen diğer boyutları da etkiler. Geleceğin nitelikli elemanlarını yetiştirecek olan mesleki ve teknik eğitim sistemi mesleki yeterliliklere dayanan ve değişimlerle yenilenen ve süreklilik arz eden bir eğitim-öğretim temelini oluşturmalıdır. Bu sebeple, MEGEP ile Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim sistemini Avrupa Birliği standartlarına uygun hale getirerek güçlendirmek ve yeniden yapılandırmak planlanmaktadır. Bu kapsamda gerçekleşen modüler öğretim sisteminin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin öğrenciler açısından ortaya koyulması bu araştırma ile amaçlanmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Mesleki ve teknik ortaöğretimde kullanılan modüllerin içeriklerine ilişkin öğrencilerin karşılaştığı sorunlar nelerdir?
2. Mesleki ve teknik ortaöğretimde kullanılan modüllerin uygulanmasında öğrencilerin karşılaştığı sorunlar nelerdir?
3. Mesleki ve teknik ortaöğretimde kullanılan modüllerin değerlendirme aşamasında öğrencilerin karşılaştığı sorunlar nelerdir?
4. Mesleki ve teknik ortaöğretimde modüler öğretim programın uygulamasında öğretmenlerle ilgili öğrencilerin karşılaştığı sorunlar nelerdir?
5. Mesleki ve teknik orta öğretimde uygulanan modüler öğretim programının etkililiğine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışma yarı yapılandırılmış görüşmeden oluşan nitel araştırma modeline göre desenlenmiş ve uygulanmıştır. Nitel araştırmalar katılımcıların bakış açılarını ve anlam

dünyalarını, duygu ve düşüncelerini derinlemesine ortaya çıkarmayı amaçlar (Kuş, 2003: 87).

Çalışma Grubu

2009-2010 eğitim-öğretim yılında Elazığ il merkezinde bulunan sekiz mesleki ve teknik ortaöğretim kurumunda öğrenim gören ve rastgele seçilen 20 kişilik 12. Sınıf öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Bu yöntemle, örnekleme araştırma çeşitlilik gösterebilecek durumlar arasında ortak ya da paylaşılan durumların olup olmadığı ve problemin farklı boyutları belirlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çerçevede araştırmada Elazığ ili merkezinde teknik ve endüstri meslek lisesi, kız teknik ve meslek lisesi, ticaret ve turizm otelcilik meslek lisesi, iletişim meslek lisesi ve sağlık meslek lisesi 12. sınıf öğrencileri seçilmiştir.

Veri Toplama Aracının Geçerlilik ve Güvenirliği

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerliliği için çeşitli ölçütler bulunmaktadır. Bunlardan biri katılımcı teyididir. Bu noktada öğrencilerin seçiminde gönüllülük esas alınmış ve sorulara içten cevap vermelerini sağlamak için isimlerinin gizli tutulacağı ve hiçbir şekilde açıklanmayacağı belirtilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2006) katılımcıların gönüllü olmalarının araştırmanın geçerliliği ve güvenirliliğini sağlama açısından önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin araştırmaya gönüllü katılmalarını sağlamak için öğrencilere araştırmanın önemi ve kendilerinin sunacakları katkı anlatılmıştır. İkinci ölçüt ise verilerin katılımcılar ile yüz yüze derinlemesine görüşülerek toplanmasıdır. Bunun için araştırmacılar ile yüz yüze görüşmeler yapılmış ve veriler bu yolla toplanmıştır. Bir diğer ölçüt de ortaya konan görüş ve önerilerin araştırma konusuna ilişkin ana temaları açıklayıcı ve yorumlayıcı bir niteliğe sahip olmasıdır. Bu doğrultuda öğrencilerin mesleki ve teknik ortaöğretimde modüler öğretimin uygulanmasına, bu alanda yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin açık bir yorum getirmeleri için uygun ortam oluşturulmuştur. Bütün bunların araştırmanın iç geçerliliğini kanıtlayan ölçütler olduğu kabul edilmektedir (Yıldırım, Şimşek; 2006).

Görüşme formunun uzman görüşüne sunulması teyit edilmesi de araştırmanın güvenilirliğini sağlayan önemli bir ölçüttür. Bu çerçevede konu ile ilgili olarak üniversitede iki akademisyen ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumunda görev yapan dört meslek dersi öğretmeninin görüşlerine başvurulmuştur. Güvenirliği sağlayan bir diğer ölçüt ise katılımcıların görüşlerinin bulgular kısmında doğrudan aktarım yoluyla gösterilmesidir. Bunun için öğrenci görüşleri aynen olduğu gibi aktarılmıştır. Soruların öğrencilerin anlayabileceği açıklık ve belirginlikte olmasına; karmaşık, anlaşılması güç olmamasına ve yanlış anlamaya yol açmayacak nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. Bu yolla toplanan verilerin geçerlik ve güvenilirliğinin olumsuz yönde etkilenmesi engellenmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış beş sorudan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular, araştırmanın amaçlarına ilişkin bilgileri toplamaya yönelik hazırlanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmış ve bulguların iç güvenilirliğini ve geçerliğini artırmak amacıyla öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Betimsel analizde; veriler, önceden belirlenmiş temalara bağlı olarak özetlenir ve yorumlanır. Araştırmaya katılan bireylerden elde edilen görüşler doğrudan alıntılar şeklinde verilerle betimlemeler dikkat çekici hale getirilebilir. İçerik analiziyle, birbirine benzeyen veriler belirli kavram ve temalar etrafında toplanarak yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çerçevede, mesleki ve teknik orta öğretimde uygulanan modüler öğretim programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar öğrencilerin görüşleri doğrultusunda tespit edilmeye çalışılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırma kapsamında yer alan sekiz okuldan rastgele seçilen 20 öğrenciden görüşme formu aracılığıyla mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretimin;

- modül içeriklerine,
- modül uygulamasına,

- modül değerlendirmesine,
- modüllerin uygulanmasına yönelik öğretmenlerin durumlarına,
- modülün etkililiğine yönelik yaşanan güçlüklerin neler olduğu konusunda öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu görüşlerden elde edilen bulgular yine bu başlıklar altında yorumlanmıştır.

a) Modüllerin İçeriklerine Yönelik Yaşanan Güçlükler

Modüllerin içeriğine yönelik öğrenci görüşlerini almak amacıyla öğrencilere “Mesleki ve teknik ortaöğretimde kullanılan modüllerin içeriklerine ilişkin karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” biçiminde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Modüllerin İçeriklerine Yönelik Yaşadığı Güçlükler Ait Görüşleri

Modüllerin İçeriklerine Yönelik Yaşanan Güçlükler	f	%
Görsel unsurların azlığı	7	15,57
Modül içi etkinliklerin eksikliği	5	11,11
Güncel olmayışı	1	2,22
Öğrenci seviyesine uygun olmayışı	1	2,22
Geleneksel kitaplardan farkının olmayışı	1	2,22
Öğrencilerin ilgisini çekebilme niteliğinin azlığı	6	13,34
Modülde yer alan bilgilerin yanlışlığı	1	2,22
Modüllerin açık ve anlaşılır olmaması	2	4,44
Modüllerde gereksiz bilgilere yer verilmesi	5	11,11
Sektöre hitap etmemesi	1	2,22
Yazımsal hataların oluşu	1	2,22
Bazı modüllerin amaçlarından uzak oluşu	1	2,22
Örnek azlığı ve cevaplarının olmayışı	2	4,44
Modüllerde gerekli bilgilerin az tutulması	1	2,22
Modülün dilinin açık ve anlaşılır olmayışı	5	11,11
Uygulamaya yeteri kadar ağırlık verilmeyişi	3	6,68
Bilgi ve becerilerin gelişimini destekleyememesi	1	2,22
Öğretmenlerin bilgi olarak yetersiz oluşları	1	2,22
Toplam	45	100,00

Tablo 1’de modüllerin içeriklerine yönelik yaşanan güçlükler arasında öğrencilerin 7’sinin (%15,57) modüllerdeki görsel unsurların azlığını, 6’sının (%13,34)

modüllerin öğrencilerin ilgisini çekebilme niteliğinin azlığını, 5'inin (%11,11) modül içi etkinliklerin eksikliğini, 5'inin (%11,11) modülün dilinin açık ve anlaşılır olmayışını, 3'ünün de (%6,68) modüllerde uygulamaya yeteri kadar ağırlık verilmeyişini belirttikleri görülmektedir. Ayrıca, 2 öğrenci (%4,44) modüllerde gereksiz bilgilere yer verilmesini, 2 öğrenci de (%4,44) modüllerdeki örneklerin az ve cevaplarının olmayışını karşılaştıkları güçlükler olarak belirtmektedir. Bunları takiben, öğrencilerden birer kişi de modüllerin güncel ve öğrenci seviyesine uygun olmadığını, geleneksel kitaplardan farkının olmadığını, modülde yer alan bilgilerin yanlış olduğunu, modüllerin sektöre hitap etmediğini, modüllerde yazımsal hataların bulunduğunu, bazı modüllerin amaçlarından uzak olduğunu, modüllerde gerekli bilgilerin az bulunduğunu, modüllerin bilgi ve becerilerin gelişimini desteklemediğini ve öğretmenlerin bilgi olarak yetersiz olduklarını vurgulamıştır. Öğrencilerin görüşlerine dayanarak modüllerin içeriklerine ilişkin yaşanan sorunların başında, modüllerin görsel unsurlarının azlığı, modüllerin öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olmadığı, modül içi etkinliklerin eksikliği ve modül dilinin açık ve anlaşılır olmadığı ifade edilebilir.

Modüllerin içeriğine yönelik yaşanan sorunlarla ilgili Ö.1. kodlu öğrenci görüşünü şöyle ifade etmektedir: *“Modüllerin içeriklerinde bizim seviyemizde yapılacak kodların, örneklerin seviyemizde olması görsel olarak bize hitap etmeli ve bizim ilgisimizi çekmeli ki diğer ders kitaplarından farkı olsun. Anlamamızı kolaylaştırsın. Okuduğumuz bize roman gibi değil de okurken eğlendiren bir formatta olması daha güzel olur ve bizim seçeceğimiz meslek konusunda bilgi vermiş ve bizi mesleğimize sevdirmiş olsun.”*; Ö.2. kodlu öğrenci, *“Modüler sistem temel bilgiler düzeyinde yeterli olup, ileri düzeyde yeterli değildir. Modüllerin iş hayatına atılabilmemiz için daha uygun ve kapsamlı hale getirilmesi gerekmektedir.”*; Ö.3. kodlu öğrenci, *“Şu anda internet programcılığı dersi görüyorum. Program kodlarının açıklanması kısmında olsun güzel veriyor. Ama örnekler az. Örneklenen tanımlarda çok olmasını bol bol ayrıntıya yer verilmesini istiyorum. Resimler az, güncel değil, örneklerin cevapları yok. Modül sonunda uygulamaların öğrencinin yapmasını istiyor. Biraz programı kendisi de yazsın.”*; Modüllerin görsel boyutunun zayıflığına dikkat çeken Ö.9. kodlu öğrenci de *“Derlerde görsel anlatım yoğunlaşmalı ve yazılılar bilgiye, beceriye ve görsel unsurlara dayalı olarak yapılmalı”* diye bu duruma değinmiştir. Ö.4. kodlu öğrenci de modüllerin güncel olması gerektiğine değinerek, *“Modül daha güncel örneklerle yazılsa daha iyi olur.”*

demmiştir. Ö.6. kodlu öğrenci ise *“Modüllerde çok karışık anlatım yapılmaktadır. Biraz daha açık ve anlaşılır olmasını istiyoruz.”* demmiştir. Modüllerin içeriklerine yönelik modüler öğretim programının uygulanmasında karşılaşılan güçlükler öğrenciler tarafından, modüllerin daha görsel olması gerektiğini, güncel örneklerle bezenmesi gerektiğini, modüllerin kısa, açık ve anlaşılır bir formatta olması gerektiğini, geleneksel kitaplardan farkının olması, öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde, bol örnekli, piyasaya yönelik bilgilerin ve uygulamaların yer alması gerektiği şeklinde sıralanmıştır.

Öğrenciler uygulamada modül içeriklerinde yaşanan güçlükler arasında modül içi etkinliklerin eksikliği, öğrenci seviyesine uygun olmayışından bahsetmektedirler. Öğrencilerin bu konulara ilişkin verdikleri cevaplar şu şekildedir: Ö.5. kodlu öğrenci; *“Böyle bir etkinliğin derinlemesine yapılmasını, modüllerin daha görselliğinin artırılmasını, bizim yapacağımız etkinlik sayısının artırılmasını istiyorum. Güzel bir sonuç elde edebilmemiz için sizden istediğim bu modül sayısını artırmak, fiyatını düşürmek ve yeteri kadar öğretici-egitici etkinliğin artırılmasını istiyorum.”*; Ö.8. kodlu öğrenci, *“Modüler sistemde kısa, açık ve anlaşılır olması ve öğrencinin ilgisini çekecek güzel etkili bilgiler verilmesi ve piyasa düzeyinde konular ele alınması ve uygulanması, değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir.”* şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Ayrıca modül içeriklerine ilişkin öğrenciler modüler öğretimin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler arasında, modülde yer alan bilgilerin yanlışlığından, yazımsal hatalarından, bazı modüllerin amaçlarından uzak oluşundan, örneklerin cevaplarının yanlışlığından, gerekli bilgilere az yer verilmesinden, dilin açık ve anlaşılır olmayışından, bilgi ve becerilerin gelişimini destekleyemediği ve öğretmenlerin bilgi olarak yetersiz olduklarından da söz etmektedirler. Nitekim, Ö.3. kodlu öğrenci; *“Modülün bazı kısımları yanlıştır. Bazı parametrelerin yazımsal amaçlarının ne işe yaradıkları yazılmamış.”* derken, Ö.17. kodlu öğrenci de *“Modüller anlatım olarak, dil olarak, anlayış olarak kesinlikle açık ve yeterli değil. Kendi adıma modülleri gerekli bulmuyorum.”* demektedir. Benzer biçimde, Ö.20. kodlu öğrenci; *“Modüller yerine elektrik-elektronik kitapları verilsin, sık sık uygulama yapılmalı. Modüller yerine uygulamalı elektrik-elektronik kitapları verilse daha iyi olur ve öğrencilerin becerileri biraz daha artar. Modüllerin gereksiz bilgilerle dolu olduğuna inanıyorum. Öğretmenlerimizin çoğunun bilgisiz olduğuna bu bilgisizliğini modüllerden kapattığına inanıyorum. Bence modül gereksiz.”* demektedir. Ö.18. kodlu öğrenci de; *“Daha detaylı*

bilgi verilmelidir ve verilen bilgilerinde tam olarak açıklanması gerekmektedir. Tanımlar kısa ve anlaşılır olmalı. Bize yetecek kadar bilgi olmalı fazla cümleler yazılmasın.” diye görüşünü ifade etmiştir.

Modüllerin içeriğinde yaşanan güçlüklerle ilişkin öğrenci görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, modüllerin görsel açıdan yeterli bulunmadığı, güncel olmadığı, anlatım biçiminde sorunların olduğu ve modüllerin hazırlandıktan sonra kontrollerinin yapılmadığı, öğrencilere gerekli bilgi ve becerileri sağlayacak düzey ve yeterlilikte görülmediği söylenebilir.

b) Modüllerin Uygulanmasına Yönelik Yaşanan Güçlükler

Modüllerin uygulanmasına yönelik öğrenci görüşlerini almak amacıyla öğrencilere “Mesleki ve teknik ortaöğretimde kullanılan modüllerin uygulanmasında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” biçiminde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Modüllerin Uygulanmasına Yönelik Yaşadığı Güçlüklerle Ait Görüşleri

Modüllerin Uygulanmasına Yönelik Yaşanan Güçlükler	f	%
Güncel uygulamaların azlığı	1	3,23
Bölümlerin ve okulların fiziki ve donanımsal olarak yetersizliği	6	19,34
Öğrenci sayılarının düzensizliği	2	6,45
Öğrencilerin modülleri tam kavrayamamaları	2	6,45
Zaman probleminin oluşu	1	3,23
Uygulamaların azlığı	8	25,81
Bilgilerin karmaşıklığı	1	3,23
Yeni bakış açıları ve çözüm üretebilme yeteneği	3	9,68
Uygulamalı sınavlara olan ihtiyaç	4	12,9
Bir üst eğitim kademesine hazırlığın olmayışı	3	9,68
Toplam	31	100,00

Tablo 2’de görüldüğü gibi; 8 öğrenci (%25,81) uygulamaların azlığını, 6 öğrenci (%19,34) bölümlerin ve okulların fiziki ve donanımsal olarak yetersizliğini, 4 öğrenci (%12,9) uygulamalı sınavlara olan ihtiyacı, 3 öğrenci (%9,68) yeni bakış açıları ve çözüm üretebilme yeteneği kazandıramayışını, 3 öğrencide (%9,68) bir üst eğitim kademesine hazırlığın olmayışını ifade etmişlerdir. Bunların dışında, öğrencilerden 2 (%6,45) tanesi öğrenci sayılarının düzensizliği, diğer 2 (%6,45) tanesi de, öğrencilerin

modülleri tam kavrayamadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerden birer tanede güncel uygulamaların azlığını, zaman probleminin oluşunu, bilgilerin karmaşıklığını belirtmişlerdir. Tablo 2'ye göre öğrencilerin modüllerin uygulanmasına yönelik karşılaştıkları en büyük sorunlarının, uygulamaların azlığı, bölümlerin, okulların fiziki ve donanımsal olarak yetersizlikleri ve uygulamalı sınavların gerekliliği olduğu söylenebilir.

Bu tablodaki veriler doğrultusunda, Ö.6. kodlu öğrenci; *“Modüllerin uygulanmasında sınıftaki öğrenci sayısı ve eğitim ortamı istenilen düzeyde değildir. Özellikle derslerde bilgisayar ve projeksiyon kullanılma zorunluluğu vardır. Eğitim ortamı geniş ve öğrenci sayısı daha az düzeyde olursa modüllerin öğretim etkinliği yeterli düzeyde olacaktır.”*, Ö. 8. kodlu öğrenci; *“Eğitim ortamının daha geniş olmaması, sınıf ortamında gerekli araç-gereçlerin yeterli düzeyde olmaması ve fazla öğrenci sayısı modüllerin uygulanmasında aksaklıklar oluştu. Laboratuvarlarımızdaki bilgisayarlarımızın bazıları çalışmıyor. Çalışanlarında bazıları birçok görevi yapmıyor. Bilgisayarlarımız yetersiz. Sınavların uygulamalı olmasını istiyorum.”*, Ö.9. kodlu öğrenci; *“Modülde verilen örnekleri bilgisayarda yaptığımızda çalışmıyor. Modüller güncel olmadığından bilgi edinemiyoruz.”*, Ö.5. kodlu öğrenci ise; *“Modüller sadece teorik olarak işlenmektedir. Bu bölümün ve mesleğin gerektirdiği beceriler ve uygulamalı çalışmalar uygulanmamaktadır. Öğrenciler uygulamada ya da derste yaptıkları verdikleri cevapları yazılı kâğıdına dökemiyorlar.”* şeklinde görüşünü belirtmiştir. Ö.5. kodlu öğrenci sorunun çözümüne yönelik olarak *“Modüller olmasın.”* demiştir. Oluşan bu sorunların ortadan kalkması için okulların ve Milli Eğitimin hem öğrencileri hem de öğretmenleri modüler sistem hakkında bilgilendirmesi ve okulları fiziki olarak yeterli düzeye getirmelidir. Mesleki ve teknik orta öğretimde uygulanan modüler öğretim sisteminin modül uygulanması boyutuna yönelik öğrenciler; okulların ve bölümlerin fiziki yapısı ve donanımlarının öğrenmeyi gerçekleştirecek düzeyde olmadığını, modüler sistemi tam bilmedikleri, uygulamaların yeterli olmadığı ve modüllerden yeteri kadar faydalanamadıkları yönünde sorunlarını dile getirmişlerdir.

Modüllerin uygulama boyutuna yönelik öğrencilerin karşılaştıkları sorunların arasında güncel uygulamaların azlığı, öğrenci sayılarının düzensizliği, zaman problemi, bilgilerin karmaşıklığı, yani bakış açıları ve çözüm üretebilme yeteneği kazandırılmama, uygulamalı sınavlara olan ihtiyaçlar ve bir üst eğitim kademesine hazırlığın olmayışını

öğrenciler belirtmişlerdir. Bu yaşanan güçlüklerle ilişkin öğrenciler şunları belirtmişlerdir:

Ö.16. kodlu öğrenci, “Biz öğrenciler olarak ne kadarda modüllerin iyi yada kötü olduğunu söylesek de iş sadece modülde bitmiyor. Tam kapasiteli bir öğrenim için uygulamada gereklidir. Çünkü bana göre öğrenmenin %20’si bilgi %80’i uygulamadır. Bu sebepten dolayı uygulama alanları ne kadar çok olursa bu ülkeye meslek liselerinde kalifiye eleman kazanımı artacaktır. Eğer bu sorun giderilirse önce millet sonra ülke kazanır.”;

Ö.5. kodlu öğrenci, “Tam anlamıyla bir bilgisayar uzmanı değil ama kendi bilgisayarının sorunlarını çözüm üretebilecek nitelikli bir eleman haline getirilmeliyiz. Bu sorunun oluşmasında öğretmenlerimizden kaynaklanan bir sorun yok. Yetkilerinin kısıtlanması uygulamalı eğitimin sağlanması için gereken kaynakların eksikliği Milli Eğitim ile ilgili bakanlığımızın eksikliği olarak görüyorum. Avrupa’daki okulların eğitim kalitesinden bahsediliyor onların seviyelerine ulaşmamız isteniyor. Ama onlara sağlanan olanakların eğitim ortamının oluşturmada mı? Şu an 4. sınıftayım bu anket ile isteklerimiz yeni soruluyor. Yine de teşekkür ederiz.”;

Ö.1. kodlu öğrenci, “Modüllerde bize verilen uygulamalar yetersiz kalıyor ve yazılan bilgiler karmaşık ve kafa karıştırıcı.”;

Ö.12. kodlu öğrenci, “Artık yazılıların yerini uygulama faaliyetlerinin yerini almasını istiyoruz. Bilgisayarlar hurda. Kaydediyoruz. Defreeze sayesinde yaptığımız hiçbir işlem aklımızda kalmıyor. Böyle olursa bu sene hiç mezun veremezsiniz. Hele ÖSS’yi rüyamızda görürüz.”;

Ö.10. kodlu öğrenci ise; “Öğrenciler uygulamada ya da derste yaptıkları verdikleri cevapları yazılı kâğıdına dökemiyorlar. İnternet hızı düşük olduğundan MEGEP’den modülleri indirmemiz uzun bir zaman alıyor. Bu zamanın gitmesi dersleri etkiliyor.”

Modüllerin uygulama boyutunda yaşanan sorunların en başında uygulamaların az oluşu gelmektedir. Öğrenciler, uygulamaların daha fazla olması gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulamaların artırılmasının öğrenmeyi daha kalıcı hale getireceğini ve dersin de daha ilgi çekici hale gelmesine katkıda bulunacağını vurgulamaktadırlar.

c) Modül Değerlendirmesine Yönelik Yaşanan Güçlükler

Modül değerlendirmesine yönelik öğrenci görüşlerini almak amacıyla öğrencilere “Mesleki ve teknik ortaöğretimde kullanılan modüllerin değerlendirme aşamasında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” biçiminde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Modül Değerlendirmesine Yönelik Yaşadığı Güçlükler Ait Görüşleri

Modül Değerlendirmesine Yönelik Yaşanan Güçlükler	f	%
Modül sonu değerlendirmenin yetersizliği ve yanlış oluşları	3	50,00
Uygulamalı sınavların azlığı	2	33,33
Becerileri ölçebilecek gözlem formlarının azlığı ya da hiç	1	16,67
Toplam	6	100,00

Tablo 3 incelendiğinde; modül değerlendirmesine yönelik yaşanan güçlükler, öğrencilerin 3’ü (%50) modül sonu değerlendirmenin yetersiz ve yanlış olduğu, 2’si (%33,33) uygulamalı sınavların az olduğu, 1’i (%16,67) becerileri ölçebilecek gözlem formlarının az ya da hiç olmadığı şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda öğrencilerin modül değerlendirmesine yönelik; modül sonu değerlendirmenin yetersiz olduğu ve yanlışlarının mevcut olduğu, uygulamalı sınavlara da yer verilmesi gerektiği ve becerilerin ölçülmesi gerektiği yönünde görüşlere sahip oldukları ifade edilebilir.

Mesleki ve orta öğretimde öğrenim gören öğrenciler modüllerin değerlendirme boyutuna ilişkin karşılaştıkları sorunlar arasında sıraladıkları; modül sonu değerlendirmenin yetersizliği ve yanlış oluşları, becerileri ölçebilecek gözlem formlarının azlığı ya da hiç olmayışı ve uygulama sınavların azlığına ilişkin Ö.3. kodlu öğrenci, “*Uygulamalı sınav yapılmalı ve becerileri ölçmede daha çok gözlem formları sağlanmalıdır.*”; Benzer düşüncede Ö.14. kodlu öğrenci de uygulamalı sınavların yapılmasına dikkat çekerek “*Yazılı sınavdansa uygulamalı sınav yapılması gerekir.*” demiştir. Ö.15. kodlu öğrenci, “*Öğrencinin bilgisini ölçmek için modülün sonundaki değerlendirme sorularının yeterli olmadığını düşünüyorum. Öğrencinin bilgisinin artması ve modülde anlatılan konuların daha iyi anlaşılması için sorulara daha ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyorum.*”; Ö.8. kodlu öğrenci ise, “*Modülün sonundaki değerlendirme cevapları yanlış. Cevap anahtarına daha dikkat edilmelidir. Modül*

sonundaki değerlendirme soruları çok kolay, yazılıda çıkanlarla uyuşmuyor ya hocalar modüle uysun ya da modül hocalara.”; Ö.14. kodlu öğrenci de, “Modülün sonundaki değerlendirme cevapları yanlış. Cevap anahtarına daha dikkat edilmelidir.” görüşünü dile getirmiştir. Bu görüşler doğrultusunda, öğrenciler modüllerin değerlendirme boyutunda yaşadıkları sorunların uygulamalı sınavların ve gözlem formlarının yeterli düzeyde olmadığı, yapılan değerlendirmelerin bilgi ve beceriyi ölçecek düzeyde olmadığı, modül sonu değerlendirme sorularının yeterli olmadığı şeklinde görüş belirtmişlerdir.

d) Modüllerin Uygulamasında Öğretmenlere Yönelik Yaşanan Güçlükler

Modüler öğretim programının uygulanması sürecinde öğretmenlere ilişkin öğrenci görüşlerini almak amacıyla öğrencilere “Mesleki ve teknik ortaöğretimde modüler öğretim programının uygulamasında öğretmenlere ilişkin yaşadığınız sorunlar nelerdir?” biçiminde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Modüllerin Uygulamasında Öğretmenlere Yönelik Yaşadığı Güçlükler Ait Görüşleri

Modüllerin Uygulamasında Öğretmenlere Yönelik	f	%
Öğretmenlerin modül hakkında yetersiz oluşu	4	36,36
Öğretmenlerin uygulamaya az yer vermeleri	2	18,19
Programın etkililiğini tam gerçekleştirememek	5	45,45
Toplam	11	100,00

Öğrencilerin modüllerin uygulamasında öğretmenlere ilişkin yaşadıkları sorunları dile getirdikleri Tablo 4’de, 4 öğrenci (%36,36) öğretmenlerin modül hakkında yetersiz olduklarını, 2 öğrenci (%18,19) öğretmenlerin uygulamaya az yer verdiklerini ve 5 öğrenci de (%45,45) öğretmenlerin programın etkililiğini tam gerçekleştiremediklerini ifade etmektedirler. Öğrenciler, öğretmenlerin modüller hakkında yetersiz bilgiye sahip olduklarını ve bu yüzden de programın etkililiğini tam gerçekleştiremediklerini ve uygulamalara az yer verdiklerini belirtmişlerdir.

Bu konuya yönelik Ö.12. kodlu öğrenci, “Modül sistemi çıktı çıkmalı öğretmenler oturduğu yerde bilgisayarı açıyor, projeksiyondan bize okutuyorlar. Hiç uygulama yok. Modülsüz anlatım olursa hocalarla daha iyi ders işleriz. Hiç olmazsa hocalarla ders konusunda diyaloga gireriz.”; Ö.20. kodlu öğrenci, “Modüle ihtiyaç duymuyoruz.

Hocamız sağ olsun derse girip gayet iyi anlatıyor modüle gerek yok.”, bir diğer öğrenci olan Ö.11. ise, *“Modül falan işlemiyoruz, sadece hoca okuyup geçiyor.”* şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler modüllerin işlenişinde öğretmenlerin durumlarına yönelik, hocaların modüllere tam hâkim olmadıkları, uygulama yapmadan kitap okur gibi ders işlediklerini dile getirerek öğretmenlerin modüler öğretim programı hakkında bilgi sahibi olmadıkları, uygulamaya az yer vermeleri ve etkililiği konusunda yetersiz kaldıklarını modüler öğretimin uygulamasında karşılaştıkları diğer sorunlar arasında belirtmişlerdir.

e) Modüllerin Etkililiğine Yönelik Yaşanan Güçlükler

Modüler öğretimin etkililiğine ilişkin öğrenci görüşlerini almak amacıyla öğrencilere “Mesleki ve teknik ortaöğretimde modüler öğretim programının etkililiğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?” biçiminde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Modüllerin Etkililiğine Yönelik Yaşadığı Güçlükler Ait Görüşleri

Modüllerin Etkililiğine Yönelik Yaşanan Güçlükler	f	%
Modüllerin kaldırılması	11	42,31
Modüllerin paralı olması	11	42,31
Yeteri kadar bilgiye sahip olmaması	4	15,38
Toplam	26	100,0

Tablo 5’de modüllerin etkililiğine yönelik genel olarak karşılaşılan sorunlar arasında öğrencilerin 11’i (%42,31) modüllerin kaldırılmasını, 11’i de (%42,31) paralı olmasını ve 4’ü de (%15,38) modüller hakkında yeteri kadar bilgiye sahip olmadıklarını belirttikleri görülmektedir. Öğrenciler modüllerin kaldırılması gerektiğini, paralı oluşlarını ve yeteri kadar bilgiye sahip olmadıklarını belirttiklerinden, modüllerin etkili olarak uygulanamadığı şeklinde düşünülebilir.

Ö.7. kodlu öğrenci, *“Modüller istenilen düzeyde değil ve çok pahalı olduğundan vermede sıkıntı çekiliyor.”*; Ö.18. kodlu öğrenci *“Hocamızın bize belirttiği gibi diğer ülkelere göre yani Almanya’ya gidip oradaki meslek liselerinin maddi ve manevi yönden etkisi olduğunu söyleyerek bundan etkilenerek de bu gibi öğretim program etkinliğini vurgulamak istiyorum. O yüzden okulumuzda yapılan değerlendirmeler*

yetersiz olduğu için maddi ve manevi yönden etkili olmadığını söylüyorum. Biraz da olsa modül içerikli araçlara sahip olsak bu işin üstünden gelinir diye düşünüyorum.”; Ö.10. kodlu öğrenci, “Modüler sistemin kalkmasını istiyorum. Modüllerin kitap şeklinde olması daha yararlı olacaktır. Modüllerdeki resimler hiç görünmüyor. Bize göre kitap şeklinde olması daha iyi olacaktır.”; Ö.13. kodlu öğrenci, “Modülle çalışmaya hiç gerek duymadım ve duymuyorum da boşuna o kadar parayı verdik. Boşuna o kadar parayı verdik. Modüller kaldırılırsa süper olur. Modül oldukça meslek öğrenilemez.” ve Ö.16. kodlu öğrenci ise, “Modülleri çok gereksiz buluyorum. Gerekli bilgileri bulamıyoruz. Hocalarımızın bilgileri daha önemli bizim için.” şeklinde görüş belirterek modüllerin tam anlamıyla anlaşılmadığı ve istenildiği şekilde uygulanamadığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin modüler öğretimin uygulanması esnasında modüllerle ilgili olarak yaşadıkları sorunlara bakıldığında modüllerin tam anlamıyla anlatılamadığı, öğretmenlerin ve okulların bu konuda pek fazla bir çalışmaya gitmedikleri, hatta kendilerinin bu konuda yeteri kadar bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir. Ayrıca okulların ve bölümlerin fiziki yetersizlikleri, modüllerin hazırlanış aşamaları, uygulanış aşamaları, değerlendirmeleri, bir üst eğitim kademesine hazırlık, sektör ile olan bağlantı ve bunlardan geri gelen sonuçların değerlendirilmesi, modüllerin her zaman revize edilmesi işlemlerinin de eksik olması programın etkililiğini etkilemektedir. Bu sorunların üstesinden gelerek modüler öğretim programının kalitesi artırılarak istenilen hedeflere ulaşılabacaktır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Mesleki ve teknik ortaöğretimde 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya konulan modüler öğretim programının etkililiği çeşitli kurum ve araştırmacılar tarafından ele alınmış, eleştirilmiş ve değerlendirilmiştir. Modüler öğretim ile iş sektörünün gerektirdiği mesleki donanımlara sahip bireyler yetiştirme amaçlanmaktadır. Böylece iş sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü karşılama gibi bir işleve yerine getirmesi beklenmektedir. Nitekim Küçük (2010), işletmelerde meslek eğitimi ve modüler sistem uygulamasının sektör-okul işbirliğini sağlayarak, öğrencilerin mezuniyet sonrası sektöre uyumunu kolaylaştırdığını ve

sektörün istediği nitelikte bireyler yetiştirmeye katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır. Böylelikle sektörün ihtiyacına cevap verememe gibi bir sorun da ortadan kalkmaktadır. Modüler öğretim programının uygulandığı bireylerin bu programa ilişkin düşünce, yorum ve eleştirilerine yer verildiği bu araştırma ile programın uygulamasında karşılaşılan sorunlar; modüllerin içerikleri, uygulanması, ve değerlendirmesi boyutlarında ele alınmıştır. Ayrıca bu çerçevede öğretmenlerin modülleri uygulama durumları ve modüllerin etkililiğine ilişkin öğrenci görüşleri de ele alınıp değerlendirilmiştir.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüllerin içeriklerine yönelik öğrencilerin karşılaştığı sorunlarla ilgili olarak; modüllerin görsel unsurlarının az olduğu, modül içi etkinliklerin eksik olduğu, güncel olmadığı, öğrencilerin seviyesine uygun olmadığı, geleneksel kitaplardan farkının olmadığı, modül içeriğinde yer alan bilgilerin yanlış ve gereksiz olduğu, modüllerin açık ve anlaşılır olmadığı, yazımsal hataların mevcut olduğu, bazı modüllerin amaçlarından uzak olduğu, modül dilinin açık ve anlaşılır bir formatta olmadığı, öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde, bol örnekli, piyasaya yönelik bilgilerin ve uygulamaların yer almadığı, modül içinde yer alan örneklerin cevaplarının yer almadığı, yer alanların da yanlış olduğu, öğrencilerin bilgi ve becerilerinin gelişimini destekleyemediği ve öğretmenlerin bilgi olarak yetersiz oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer sonuçlar konu ile ilgili yapılan diğer araştırmalarda da ortaya konmuştur. Örneğin, Gömleksiz ve Erten'in (2010a; 2010b) hem öğretmenler hem de öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmalarda; modüllerin amaç, içerik, öğrenme-öğretme durumları ve değerlendirme bölümlerinde sorunlar yaşandığı ve tekrar gözden geçirilmesi gerektiği ve öğrenci merkezli öğrenmeyi sağlayacak şekilde olmadığı yönünde elde ettikleri sonuçlar mevcut araştırmanın sonuçları ile paralellik içindedir. Benzer bir biçimde Atahan da (2009) programın eksiklerinin olduğunu, öğrencilerin iş sektörünün ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde yetişemediklerini yaptığı araştırma ile ortaya koymuştur. Bu sonuç da mevcut araştırmanın bu yöndeki sonucu ile örtüşmektedir.

Okay (2009) ise araştırmasında modüler öğretim ilkeleri doğrultusunda hazırlanan materyallerin kullanılarak anlatıldığı derslerin öğrenci seviyelerine uygun düştüğü belirlemiştir. Bu sonuç mevcut araştırmanın sonucuyla örtüşmemektedir. Ancak, yönlendirmelerin yeterli olmadığı ve öğrencilerin teorik bilgilerinin yanı sıra

pratik bilgi ve becerilerinin de artırılması gerektiği yönünde elde ettiği sonuçlar, mevcut araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Oysa modül içerikleri yaratıcı, esnek ve güncel konulardan oluşmalı; öğrenme adımları doğrultusunda tutarlı olmalı, öğrenciyi motive edici ve mesleki uygulamalarla bağlantıyı sağlayacak nitelikte gerçekçi uygulamalara yer vermelidir (Kaykı, 2008: 19).

Araştırmanın modüllerin uygulanmasına ilişkin karşılaşılan güçlükler arasında; güncel uygulamaların azlığı, bölümlerin ve okulların fiziki ve donanımsal olarak yetersizliği, öğrenci sayılarının düzensizliği, öğrencilerin modülleri tam kavrayamamaları, zaman probleminin oluşu, uygulamaların azlığı, bilgilerin karmaşıklığı, yeni bakış açıları ve çözüm üretebilme yeteneği kazandıramama, uygulamalı sınavlara olan ihtiyaç, bir üst eğitim kademesine hazırlığın olmayışı belirlenmiştir. Gömleksiz ve Erten de (2010a) benzer olarak fiziki yapının ve donanımın yetersizliği, uygulamalara ayrılan sürelerin yetersizliği yönünde sonuçlar elde etmiştir. Bu durum araştırmanın mevcut sonuçları ile paralellik göstermektedir. Utku (2010) ve Nazlı (2010) öğretmen ve yöneticilerin modüler öğretim sistemine yönelik olumlu tutum taşıdıklarını belirlemelerine rağmen, mevcut yasal düzenlemelerden, kaynak yetersizliğinden, fiziksel ve donanımsal alt yapıdan, öğretim materyallerinden ve sistem uygulayıcılarından kaynaklanan çeşitli sorunların bulunduğunu da vurgulamışlardır. Belirlenen bu sorunların mevcut araştırmada belirtilenler ile aynı olduğu görülmüştür. Ayrıca, Atahan'ın (2009) donanımların yetersiz olduğunu belirlediği araştırma sonucu da bu araştırmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Aydın da (2009), benzer olarak, modüller açısından öğretim materyalleri, öğretim programı, donanım ve eğitim ortamı ile ilgili sorunlarla karşılaşıldığını saptamıştır. Ancak, Uysal'ın (2009) MEGEP'in etkililiği hakkında öğretmen ve yönetici görüşlerine başvurduğu araştırmasında, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine sahip olmada, olayları analiz edebilmede, neden-sonuç ilişkilerini anlayabilmelerini sağlamada, bilgi, beceri ve yeteneklerine güvenen ve bunları kullanma cesaretine sahip bireyler yetiştirmede, mesleki bilgi olarak yeterli düzeyde eğitim vermede, mezun olanların yapacağı iş ve bununla ilgili işlemleri kavramada, mezun olduğunda gelecek garantisinin olduğu anlayışına sahip olmada, kendini geliştirme ve teknolojiyi kullanma konularında kendini sürekli geliştirmesi gerektiğini bilincinin gelişmesinde uygulanan programın etkili olduğu belirtilmektedir.

Bu sonuçlar mevcut araştırmanın sonuçları ile örtüşmemektedir. Bu durum modüler öğretimin uygulanma koşullarına bağlanabilir.

Öğrenciler modül sonu değerlendirmeleri yetersiz bulmuşlardır. Bunun yanı sıra uygulamalı sınavların da az olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca becerileri ölçebilecek gözlem formlarının az olduğunu ya da hiç olmadığını dile getirmişlerdir. Modüler öğretimde ortaya konan amaçlara ulaşmada bu boyutların yeri ve önemi göz önünde bulundurulduğunda, bu konudaki eksikliklerin modüler öğretim uygulamalarını olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmek mümkündür.

Modüllerin uygulamasında yaşanan güçlükler hakkındaki öğrencilerin görüşleri arasında; öğretmenlerin modül hakkında yetersiz olduğu, uygulamaya az yer verdikleri ve programın etkililiğini tam olarak gerçekleştiremedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç Atahan'ın (2009), pratik uygulama saatlerinin yetersiz, uygulamaların da az olduğunu belirlediği araştırmasının sonucuyla paralellik göstermektedir. Benzer olarak Aydın da (2009), öğretmen-yönetici yeterlilikleri, öğrenci, veli ve sektörle ilgili sorunların olduğunu belirtmiştir. Dursun (2008), modüller konusunda öğretmenlerin yeterli düzeyde bilgilendirilmedikleri sonucuna ulaşmıştır.

Mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretim programının etkililiğine ilişkin yaşanan güçlükler öğrenciler tarafından; modüllerin kaldırılması, modüllerin paralı olması ve modüller hakkında yeteri kadar bilgiye sahip olunmaması biçiminde ifade edilmiştir. Araştırmanın bu sonucu ile Aydın'ın (2009) modüler programın tanıtım ve bilgilendirmesinde eksiklik olduğu yönündeki araştırma sonucu ile örtüşmekte ve birbirini desteklemektedir. Benzer sonuç, Dursun'un (2008) araştırmasında da ortaya konmuştur. Araştırmacı, modüllerin basılıp çoğaltılmaması, alanların istihdama uygun olmayışı, öğrencilerin öğrendiklerini işletmelerde uygulama imkânının sağlanamaması, bireysel öğrenmenin yeterince gelişmemesi yönünde sorunları belirlemiştir.

Kazu ve Demirli'nin (2003) endüstri meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin mesleki ve teknik öğretim programlarına ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada mevcut mesleki ve teknik öğretim programlarının öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve bireysel farklılıkları dikkate almadıkları belirlenmiştir. Araştırmacılar, programların gerçekleştirildiği ortamlarının fiziksel ve donanımsal açıdan yetersiz kaldıklarını, meslek edindirme, rehberlik, okul-sanayi işbirliği ve

öğrencilerin istihdam edilebilirliğine imkân sağlamada yetersiz olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu sonuç, mevcut araştırmanın bu yöndeki sonuçlarıyla örtüşmektedir.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu öneriler bulunmaktadır:

- Modüllerde görsel öğelere ve modül içi etkinliklere daha fazla yer verilmelidir.
- Modüller yazılı ve görsel hatalardan arındırılmalı; içerik daha açık, anlaşılır ve ilgi çekici hale getirilmelidir.
- Modüllerde hem öğretme hem de değerlendirme boyutunda uygulamaya ağırlık verilmelidir.
- Modüler öğretim programı hakkında öğrenci ve öğretmenlere gerekli bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Modüllerin her boyutu yenilikleri, değişim ve gelişimleri takip edebilecek nitelikte hazırlanmalıdır.
- Öğrencileri değerlendirme boyutunun daha nitelikli hazırlanması ve bir üst eğitim kademesine geçişe yönelik hazırlığın olması gerekmektedir.
- Modüllerin uygulandığı okul ve bölümlerin fiziki ve donanımsal olarak eksiklikleri giderilmelidir.
- Modüllerin öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmesini desteklemesi ve yaşam boyu öğrenmelerini sağlayacak nitelikte yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.
- Modüller öğrencileri gelecekte çalışacakları iş sektörüne hazırlayacak nitelikte geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

Atahan, H. F. (2009). *Türkiye’de Kalıpcılık Eğitimi Sorunlarının Çözümü İçin Eğitim Programı Önerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Aydın, H. (2009). *Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine göre MEGEP (Mesleki Eğitimi Güçlendirme Projesi)’in Uygulanmasında Yaşanan Sorunların İncelenmesi*.

Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Binici, H. ve Arı, N. (2004). Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383- 396.

Dursun, B. (2008). *Yönetici ve Öğretmen Görüşleri ile Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) Etkililiğinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Goldschmid, B. & Goldschmid, M. L. (1973). Modular Instruction in Higher Education: A Review. *Higher Education*, 2(1), 15-32.

Gömleksiz, M. N. ve Erten, P. (2010a). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Uygulanan Modüler Öğretim Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği). *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1037-1055.

Gömleksiz, M. N. ve Erten, P. (2010b). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Modüler Öğretim Uygulamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 2104-2122.

Kaykı, İ. E. (2008). *Modüler Öğretim Yöntemi ve Uygulamalı Dersler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kazu, İ. Y., ve Demirli, C. (2002). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 155-156.

Kazu, İ. Y. ve Demirli, C. (2003). Teknik Öğretmenlerin Mesleki ve Teknik Öğretim Programları Hakkındaki Görüşleri (Elazığ İli Örneği). *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 3; 2003.

Kuş, E. (2003). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri-Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nicel mi? Nitel mi?* Ankara: Anı Yayıncılık.

Küçük, M. (2010). Mesleki Teknik Eğitimde Teknik Eleman Yetiştirilmesi. http://www.mmo.org.tr/resimler/dosya_ekler/ebad47d76a60389_ek.pdf (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).

MEGEP. (2006). MEGEP Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu. <http://www.megep.meb.gov.tr/modulson/OGRETMEN%20KILAVUZU.zip> (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).

MEGEP. (2011). Modüler Bir Sistem. <http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/moduler/CurriculumDevelopment1.zip> (26.03.2011 tarihinde indirilmiştir).

Nazlı, M. H. (2010). *Gazetecilik Alanı Modüler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Okay, Ş. (2009). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Alan Araştırması: Denizli İli Örneği. *I Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongre Kitabı*, Çanakkale. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/123.pdf> (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).

Özbek, R. (2005). Eğitim Programlarının Bireyselleştirilmesinin Sebepleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(11), 66-83.

Özkan, H. H. (2005). Öğrenme Öğretme Modelleri Açısından Modüler Öğretim. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 117-128.

Özkan, H. H. (2009). Mesleki Teknik Eğitimde İnovasyon İhtiyacı. *I Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongre Kitabı*, Çanakkale.

<http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/indexb.php> (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).

Semerci, Ç. (1995). Eğitimde Modüler Program Yaklaşımı. *Eğitim ve Bilim*, 19(98), 47-55.

Sönmez, M. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Örgün Öğretimin Sorunları ve Yeniden Yapılandırılma Zorunluluğu. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 71-84.

Şahin, İ. ve Fındık, T. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *TSA*, Yıl:12, S: 3.
http://perweb.firat.edu.tr/personel/yayinlar/fua_101/101_49959.pdf (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).

Türkyılmaz, T. A. (2008). *Mesleki Eğitimin İyileştirme Sürecinde Uygulanan Modüler sistemde Öğretmen Eğitiminin Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Ulusal Referans Noktası. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim.
http://earged.meb.gov.tr/urn/tr/pdf/mesleki_ve_teknik.pdf. (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).

Utku, B. (2010). *Radyo TV Alanı Modüler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uysal, S. (2009). *Mesleki Eğitim Veren Teknik, Endüstri Meslek, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Liselerinde Uygulanmakta Olan MEGEP Projesinin Etkililiği Hakkındaki Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.